

kaasvõitlejate ridu kõvasti kasvatamud ja õppinud tegelikkude sammude varal hindama iihinenise ja iihistöö tähtsust.

Ühenduses tänavuse määratu suure tööpuudusega on lõpuks avanema hakanud veel üks tööpõld töölise iihetegemisele nõuda nimetatud tööartellide näol.

Seni maksis meil riigi ja omavalitjaste väljapakutavate tööde alal kord, et töövõtja pidi pakumisel teatava kautsjoni kindlustuseks sisse maksma. Töölised, kes oleks võinud väga hästi ka ilma erahankijata töid iihiselt oma kätte võtta, ei saanud seda teha, sest neil puudus kapitaal kautsjoniks.

Nüüd on mitmel alal niikaugele jõutud, et töölise artellidelt enam kautsjoni ei nõuta.

Ja tööpoolelt kuulemegi kuidas paljud kaevamise ning muudki töid on töölise kätte läinud.

Zättes kõrvale farnaste artellidena töötamise viisi majandusliku mulje, s. o. kaalunised kas farnane töötamise viis töölisele ka julik või kahjulik, tahaksime siin ainult rõhutada, et niisugune iihistöö on kahtlemata tarvilik, kui üks aste tööliskonna iihetegemise arendamisel. Siin õpitakse hindama iihendatud jõu tähtsust ja panna ke hingeeluline alus

edaspidisele liitumisprotsessile. Sellepärast on loomulik, et kõik tööliskonnade sõbrad peaksid otsima teid farnase töötamisviisi igakülgselt soodustamiseks.

Niisuguseid tegemusalasid võiks nimetada veel palju, kus töölise iihetegemus saaks areneda, kuid nende iihelugemine viiks kaugele. Piirdume ainult sellega, et nimetame veel kooperatiiv-liikumist. Ka siin peaksid meie iihitegelised keskohad rohkem vastu tulema töölise kooperatiividele, kui nad seda seni on teinud.

Ei ole kahtlust, kui meie tööliskonnas iihetegemus tõuseb, siis on kindlustatud ka meie tööliskonnade arenemine. Kusdes mitte ametiühisuste asutamisele tuleb juba algusest peale nende tegemusalade laiendada, neid tegeliku ellu juhtida, olgu see kooperatiiv-liikumise, artellidena töötamise, tööliskodude asutamise või mõnel muul alal. Peaasi, et peab seal keema, iihisuste liikmed tegutsema. Niikõrdes iihetäidetud iihelaste juurest teise juure, sirguvad inimesed, kasuavad tegelased ja koguvad lõpuks ka hulga organisatsioonide ümber. Selles mõttes olgu ametiühisuste algatajate iihets hiiidõnaks: kasvagu töölisklassi iihetegemus!

Sundmääruse väljatöötamine kauplemise aja kohta.

15. aprillil oli juba teine segakomisjoni koosolek kauplemise aja kohta. Esimene koosolek läks kogu peale avamist latali, sest Tallinna kaupmeeste selts ei olnud veel seisukohta juutnud võtta sundmääruse kohta. 15. aprilliks oli seltsi seisukoht ka teadmatu. Koosolekul teatas seltsi esitaja hra Kabal, et selts soovib tööaega poole tunni võrra pikendada ja tööd õhtupoole peale nihutada, nimelt praeguse poole 9-st kella 5 asemel, kella 9-st kella 6-ni. Kuid sealhambas selgus, et see ainult iihet osa seltsiliigete soov oli, kuna enamused pooldas eendist aega.

Dotamata äriteenijatele oli aga iihitegeliste kaupluste esitaja hra Vill'i seisukoht, kes ette pani terve tunni võrra kauplemisaega pikendada. Kuna seltskond ning eriti töötavad eihiid iihitegelisi kauplusi toetavad, ei iihinuks neil küll algajateks olla, oma ja erettewõtete teenivate äriteenijate tööttingimiste halvendamisel. Zgatahes peaks nende ettevõtete peakoosolekul ning volikogul sõna kaaja rääkida olema.

Waielused keerlesid peaaegu kogu tööpäeva ümber iihise. Grad Kabal ja Vill arvasid, et poole tunni pikendus õieti pikendus ei ole-

watti ja sellepärast võiksid äriteenijad sellega küll leppida.

Töötaja nihutamine enam pealelõuna peale olewat aga tarvitajate huvides hädatarvilik, sest hommikul ei olewat äridel suurt midagi teha ja suurem osa äriid avavad ühes tegehitult kella 9 aegu. Kui selle peale jottfialist hra Bock ettepaneku tegi, selle tegeliku aja juurde jääda, nimelt kella 9-st kella 5-ni, sest pikenduse asjas ei olnud ka kaupmeeste seltsis üksmeelt ja kui see ettepanek segakomisjonis läbi läks, algasid hrad Kabal ja Vill ägedaid protesti-awaldusi. Kui pikendada tarwis teenijate tööaega, siis ei ole pool tundi midagi, see ei olegi pikendus. Kui aga taheti ka a i u u l t p o o l e t u n n i w ö r r a l i h e n d a d a k a u p l e m i s a e g a , p e a l e g i s e l l e p o o l e t u n n i w ö r r a , m i s k a u p m e e s t e s e l t s i e s i t a j a p o o l t t e h t u d e t t e p a n e k u s k a e t t e n ä h t u d , h o m m i k u , k u s s u u r e m o s a ä r i i d n i k u i n i i e i k a u p l e , s i i s s e l g u s , e t p o o l t u n d i o n s u u r a s j . S e e h ä w i t a k s i g a k a u p l e m i s w ö m a l u s e , a j a k s ä r i d p a n k r o t t i j u e . j u e . O l e k s k ü l l w ä g a s o o w i t a w , k u i k a u p m e e s t e j a ä r i d e e s i t a j a d õ p i k s i i h e s u g u s t m ö ö d u p u n d t a r w i t a m a n i i o m a . K u i t e e n i j a t e s u h t e s j a s e d a m e e l j ä r g m i s e s e g a k o m i s j o n i k o o s o l e k u l k s , n i s 4 . m a i l ä r a p e e t a k s e .

Mõnda Belgia tööliste saawutustest.

M. Martna.

I Partei ajutamisaeg ja edu.

Minu Belgias viibimise aeg oli selleks liig lihtne, et sealset tööliikumist ja olukorda põhjalikumalt tundma õppida. Tahan ainult mõnda ühiklasja puudutada ja kaasa toodud kirjanduse maral walgustada.

Belgia tööliikumise praegusele korraldusele pandi alus 40 aasta eest, s. o. 1885. a. Märsolemal aastal on kawatus, tööliikumise 40-aasta festiivust pidulikult mäletada. Esmimesed liitumiskatsete sammud ulatavad küll kaugemale minevikku. Juba 1831. a. astus de Potter Saint-Simoni ja Enfantin'i õpetuste propagandaga välja, Fortrand piilidis kommunistliku aateid wäljendada, 40-es aastates tehti organiseerimiskatseteid, mis aga katseteks jäid. 1866. kutsuti esimese internatsionaali osakond ellu ja 1868. kutsuti töölispartei alust panna. Aga ka need ei jäänud piisima, kuid olid siiski heaks ettevalmistuseks. Peale mitmesuguste katsete nurjaminekut jäi aga 1885. a. Antwerpenis asutatud tööliste organisatsioon piisima ja sest ajast loeb Belgia tööliikumine oma asutamist. Wiiskümmend aastat nurjalainud katseted kõnelewad raskustest, mis töölistel arawõita tulid, nagu ka loomulikult kokkuliitumise wajadusest. Ja igaiiks effiks, kes arwaks, et raskused 1885. aastaga arawõidetud olid. Si! Juba järgmine aasta tõi Charlerois (harleroa) üleüldise mäetööliste streigi esile, mis sõjawäe abil alla suruti ja mille juures just seal, kus tööliised organiseerimata olid, wõrised kokkupõrked ägedamat iseloomu näitasid. Organisatsioonid laienesid ning kõwenesid selle järel ja juba juunikuul 1886. peale selle kui märtsis suurstreik maha oli löödud, pidasid ametiühijused eneste jõudu wõeks, üleüldiseks streigiks juba tugewaks liikust. See oli ammidugi effitus. — Waewalt on kuqagil mujal töölistel sellejarnase wälkijure poolt organiseeritud jala-piilidjate ja -sisjeweidajate süsteemi wastu wõidelda olnud, nagu Belgia töölistel oma kuningliku waltijuse poolt ellukutsutud poliitsei jala-sisjeweidajatega ja effisammudele meelitajatega tegemist oli. Aga kõigest sellest hoolimata on just Belgia tööliikumine niihästi majanduslikult tähtjaks teguriks, nagu ka poliitilistelt suureks jõuks arenennud. 1921. a. parlamendi-walimistel said sotsialistid 186 kohast 68 kohta omale. Ainult katoliiklaste partei sai enam, s. o. 77 kohta. Sotsialistid said kõigist antud häältest 34,8 protsenti omale, kuna katoliiklased 38,4 protsenti. Peale maailma sõja lõppu esimes Belgia

töölispartei suuremana kui enne jōda. (Kommunistid said 1921. a. ainult 3900 häält, ehk 0,16 prots!). Nutelt walinistelt, mis juba käimas on, loodawad sotsialistid kõige suurema riigmana parlamenti minna.

II. Partei iselaad ja ajutused.

Belgia töölisteliikumine on oma sifemise iseloomu poolest ühtlajem kui kuqagil mujal: poliitiline partei, ametiühijused, tööliste ühistegelised ettemõtted, haigekassad ja igatlaadi muid organisatsioonid töötawad nõnda hästi käest kätte, et kogu tööliste liikumine nagu eeskujulikult kokkuliidetud ühine aparaat tegutsjema näib. — Brüsselis on keskkohaks „Rahwamaja“ (Maison du Peuple = mäsōng dū pōpl). Siin leidub ruumikas söögija joogi-ruum, kuhu homnikust õhtuni tuhanded eiwet wõtma, keha kinnitama tulewad. Terwe rida miimesuguseid büroosid on siin leida, ülemisel korral suur pidusaal umb. 1500 inimese jaoks. Peale selle mitu suuremat ja wähemat koosoleku-ruumi, nende seas üks suurem, n. n. walge saal. — Üle miltja, otse Rahwamaja wasta on La Maison Syndicate Belge — Belgia ametiühijuste maja, selle alumiisel korral tööliste raamatukauplus, ülemistel kordadel ametiühijuste keskjuhatus, kutseljijuste sekretariaadid j. n. e.

Üks eriti silmapaistew ajutus selles Rahwamajas on sotsiaalsjete dokumentide keskenduskoju, „Officie de Documentation“ — n. n. Solvay institumdi poolt tööliste edenemise otstarbel asutatud ja korraldatud. Dokumentide keskenduskoju on biblioteegi-taoline, seaduste ja kirjandusliste käsitluste koju selleks, et igaiiks, kes teatama liisimise selgitamiseks kirjanduslist materjaali wajab, jeda siit hõlpsasti leida wõib. Dokumentide keskenduskojul on kolm üldist osakonda, nimelt: tööliikumine, sotsiaalseadusandlus ja rahanduse informatsioon. Need üleüldised osakonnad jagunewad iseharude rohksje järel allojadesse, kõigepealt näiteks Belgia oma ning wõõraste maade osad. Tööliikumise allojadest nime-tame näiteks mõned, nimelt: Belgia töölispartei kesknõukogu, naistööliised, noored tööliied, maafondade liidud, tööliste ühijused, ajakirjandus, parlament, ametiühijuste kesknõukogu, ametiühijuste liidud j. n. e., kōkku 40 eriosa. Sotsiaalseadusandlus jaguneb esiteks kahte peaosasse: sotsiaalseadusandlus ja üldine poliitika; kuna mõlemad osad nõndasama hulgaes allojadeks jagunewad, näiteks: a) töölepingud,

töötulide lahendamise, seltside ja streigivabadus, tervishoid, laste ja naiste töö, töötaja pikkus, vööttöö, põllutööliised, majateenijad, merehobed j. n. e. b) **Sotsiaalne hoolekanne:** emade-kodud, oodaavad korterid, heategevus, sotsiaalkinnitus j. n. e. — Nõnda sama on ka üldise poliitika eriküsimused sellekohaste märkjonade alusel allojadesse jaotatud.

Rahaasjade osakonna kava on kahesugune: materjaali koguda ja osade kaupa registreerida, nagu eelpool, peale selle aga nõuandmine neile, kellel õigus on abirahast saada, näiteks sõja invaliidid, töönimetuste ohvrid jne. Neid on palju ja neile nõuandmine raske. Selles asjas on konverentsiisid peetud, asjatundjate nõu kuulatud ja mõnesuguseid parandusi leitud. — Siia kuulub ka andmete kogumine töö ja tööstuse wiljatuse kohta Belgias ning teistes maades, kaubandus, hinnad, elukallidus, wiljaturg, puuwill, kullaturg jne.

Dokumentide keskkoondus töötab alles viiendat aastat. Töö ulatusus ja tihedus kasvab aast-aastalt. Hallikatenä tarvitatakse kõige ustavamaid teateid, eeskätt ametlikka ajutusi ja hallikaid käsitades, üldiselt tõsistena hinnatud ajalehti, ajakirju, raamatuid jne. — See ajutus annab oma abi ja nõu kõigile, keda teotavad küsimused huvitavad, eriti on ta aga kasulik kõigile neile, kes näiteks parlamendis, kogukonna valitustes, tööliste sekretariaatides, ajakirjanduses jne. töötavad.

Seda dokumentide keskkoonduskohta waa- deldes sähwatas minul jälle soow peast läbi, et ka meie riigikogu hädasti riisugust kogu wajab. Nii mõnegi seadusandlise töö juures oleks sellest suur kasu!

Riisugune eri-raamatukogu on ka Zürichis olemas. Siin on tal nimeks „Zentralstelle für soziale Literatur“, s. o. sotsiaalkirjanduse keskkoht. Zürichi sotsiaalkirjanduse keskkohta kogu on wanem, juurem ja laiem ulatusline, kuid registreerimine näib mõlemil enam-wähem ühesugune olemat.

Runa riik tööliste hoolekandest, sotsiaalkinnituse edendamisest ja sotsiaalseadusandlusest hoolimataki mööda läks, tuli töölistel ka siin ise käed külge panna. Sellekohased kasjad ja organisatsioonid kutsuti ellu ning koondati

wiimaks ühte keskkohta. See keskjuhatus — sotsiaalse hoolekande kinnitusküsimus — asub Brüsselis omas majas ja sellegi tegevuse koondus on wäga häid tagajärgi annud. Otse filmapaistew neist tagajärgedest on muu seas näiteks ka see, et Belgia tööliised ise oma haigemajade peremehed on. Meile, s. o. sotsiaalistl. tööliste internatsionaali nõukogude liigetele näidati Brüsselis mullu walmisraanud tööliste haigemaja. See on nägus, praegusajaga nõuete kohaselt ehitatud ning sisjeseatud haigemaja, eeskätt riisuguste haigete rawitsemiseks mõeldud, kes mitte just alalist haigemajas rawitsemist ei waja. Ambulatooriline wastuwõtmine on nõnda korraldatud, et abitarwitajad wadata, s. o. aega wiita ei tarwisse. Kui waja, läheb haige siin samas wastuwõtte ruumis ühe arsti eest teise ette ja mõnikord isegi kolmandama arsti katsumise alla. Ja 10—20 minuti järel wõib haige oma talituste juure tagasi pöörata. Nii on nõnda korraldatud ja arstid nõnda walitud, nagu aastate pikkused kogemused on õpetanud, nagu tegelik wajadus ette kirjutab. — Mainitud haigemaja waatamise juures jutustati meile, et isegi Brüsseli ja Charleroi ülikoolide kliinikute haigeruumid — peale paari osakonna — tööliste organisatsioonide walitseda olla. Uste peal olla lugeda: „... t ö ö l i s o r g a n i s a t s i o o n i w a l i t s e d a“. Kuidas see läbi wiidi? „Meie ütle- sine, ülikooli walitsusele, kui teie sellega nõus ei ole, siis ehitame enestele oma haigemajad! Tühjaksjäämise kartusel olbi sealpool meie nõudmistega wiimaks päri,“ seletati meile. Nõnda sama on Charleroi naabruses, maal, juur keskhaigemaja sealsete töölistorganisatsioonide käes.

Riisugune laialine tegevus wajab ka laialist raha-majandust. Belgia tööliised leidisid, et neil kasulik on oma panku ellu kutsuda, oma igapäiseid rahatehinguid ilma kodanliste raha-asutuste wabetalitusega, s. o. ilma neile igapäew kasu maksmata korraldada. Selleks asutati oma pank. See ei ole weel wana. Aga wõib kindlasti oletada, et seegi asutus — töölistklassi teenistuses — püsima jääb ja kasu toob.

Rutseühitused saatke tegemisaruandeid, peakoosolekute kirjeldusi ja teateid tööolude ning juhatusete tähtsamate kawatsuste kohta.

Töölislitumine Gestis ja väljamaal.

Haigekassjade liidu 2. kongressi resolutsioonid.

Tähtsamad haigekassjade liidu 2. kongressi, peetud 14.—16. märtsil j. a., vastuvõetud otsused (lühendatult).

1. 2. haigekassjade liidu kongress, ära kuulates Paide ühise haigekassa aruannet, kus selgub, et 4. jaosk. töökaitse komisjar oma võimupiiridest üle astub ja tema peale pandud kohustusi eitab, teeb liidu juhatusele kohuseks vastawates ometi-ajutustes sammusid astuda, et jarnased mittepoovitamad nähtused saaks kõrvaldatud.

2. Silmaspidades juvekoloniide tähtsust rahva terwishoiu alal, peab haigekassjade liidu 2. kongress tarwiliks sammusid astuda wabariigi walitjuse ees selleks, et Uderna mõisa härrastemaja saaks ühes wastawa maa-alaga tarwitada antud Tartu üldise haigekassale juvekolonii tarbeks.

3. Haigekassjade liidu 2. kongress otsustas: wajakitsuks tunnistada seaduslikult ja praktiliselt otstarbekohaselt kokkuseatud haigekassjade statistika korraldamise, ülesandeks tehes haigekassjade liidu juhatusele selle teostamiseks kõige lähemasse töowahetorda asuda riigi statistika keskbürooga.

4. Haigekassjade liidu 2. kongress leiab, et juur osa haigusdest on tingitud wiletsate elamis- ja töötingimistest, puudulikest ja halwast toidust, wiletsatest riidest ja mustusest. Selle kõrvaldamiseks soowitab kongress: 1) ühiskutele haigekassjadele korraldada oma liigetele ja nende perekondadele populäär-teadusliku loenguid terwishoiu alal; 2) juhib walitjuse tähelepanu meie terwishoiu wastaste korterolude ja töötingimiste peale ja nõuab energiliselt nende parandamist, sealjuures peab võimaldama töökodade terwishoiu järewalweest ka haigekassjade esitajatel osa wõtta; 3) juhib walitjuse tähelepanu üldise kaswawa wiletsuse ja waeisuse peale tööliliste ja waeisema rahwa hulgas, mis haigeksjäämistele arwu suurendab. Liidu 2. kongress nõuab energilist wõitlust kaswawa tööpuiduse ja elukalliduse tõusu wastu ja tööraha palgaolude parandamist.

5. Haigekassjade liidu 2. kongress tunnistab a) hädatarwiliks laiemaulatusliku haiguskindlusseaduse maksmapanemist järgmistel alustel: 1) kindlus olgu sunduslik kõigi palgatööliliste ja teenijate kohta ilma erandita nii maal kui linnas; 2) kindlusmaksud tulewad panna tööandjate peale; 3) haigekassjadele peab jääma täielik omawalitus.

b) haigekassjade liidu 2. kongress teeb liidu juhatusele kohuseks pöörata kõigi pahempoolsete riigikogu rühmade poole soowiawaldusega, et need uue kindlusseaduse arutamise puhul läbi püüaksid wiia järgmist: 1) wiiwitusprotseente tõsta 4 peale ja armata tegemuskapitaali juures; 2) haigekassjadel võimaldada ettewõtete rewideerimist täiel määral haigekassa huwilele wastawalt; 3) õnnetusjuhtumiste abirahade, seadusepärastelt ehk efektsel maksitud summade tagasiandmine wastuaidlemata korras politsei kaudu ilma komisjari wahetatult; 4) haigekassa maksu alammäär tuleb wäheema palgajaajate kohta kindlaks määrata, misjuust maksu on tööandja kohustatud maksma ka palgata töötajate õpilaste pealt.

6. Lähemas töökawas näha ette: 1) palgatööliliste kindlustuse seaduse laiaulatuslikuks maksmapanemiseks kätutustööd; 2) haigekassjade liidu asjaajamisbüroo ajutamist; 3) hoolitsemist maksude ja abirahade ihesuuruse eest kõigis haigekassades; 4) haigekassjade triikitööde ühise walmistamist; 5) haigekassjade wastastiku abandamist ja haigete kontroleerimist; 6) haigekassjade tegelaste täiendamist ja ettewalmistamist kurjuste ettelugemiste jne. teel; 7) haigekassjade liidu sanatooriumite juvekoloniide, mudawannide awamist; 8) ettewõtete omanikkude haigekassade wastu kohustuste täitmise korra sunduslikult maksmapanemist kindlusametile ja kindlusnõukogu kaudu; 9) statistiliste andmete kogumist.

7. Wõetakse wastu peale aruande eelarwe tasakaalus 387.000 peale. Kulude hulgas juhatuse, nõukogu ja rewisjoni komisjoni tasud, päewa- ja sõiduraha 70.700 marka, kantseleifulu, kütte, üür, walgustus, triikitööd, post, telefon 69.000 marka. Liidu teenijate palgad, sõidu- ja päewarahad 128.400 marka. Kurjuste korraldamine ja ajakirja wäljaandmine 45.000 mk., peale nende inventaari muretsemiseks, liidu teenijate kindlamine ja arstimine, laenude tasumine ja ettenägemata kulud. Sissetulek kolmveerand protsendiline maks kätunud haigekassjade sissetulekust.

8. Liidu nõukogusse walitakse J. Ringsmann, K. Luff, M. Hellmann, W. Luffepp, J. Ode, J. Kirp, M. Linnomägi, M. Tammevägi ja K. Debus. Rewisjoni komisjoni waliti J. Wirt, J. Artje ja J. Tilger.

*

S a d a m a t ö ö l i s t e h a i g e k a s s a koosolekul haigekassjade liidu liikmeksjäämistele küsimuse puhul otsustati jiski kuni sügiseni

liikmeks edasi jääda ja maksud ära maksta. Juhatusse waliti: Joh. Marki, F. Jakobson, A. Weifs, W. Lienthal.

*

Lähemal ajal hakkab ilmuma haigekas- ja de siidu häälekandja „Saigekasja“. Ilmub üks kord kuus.

Cesti jotsiaal-demokraatlik tööliste partei ja Njeseijew jotsiaalistlik töölistepartei pidasid 9. aprillil s. a. kongressi, kus otsustati mõlemaid parteisid ühendada ja seda nimetada „Cesti jotsiaalistlikeks töölisteparteiks“.

Rahvusvahelise töökonverentse, mille istumine algab 19. mail Genfis, sõidab tööliste esitajana Mikkel Martna.

Cesti, Läti ja Soome walituste esitajate hiljutisel nõupidamisel Riias tulid arutusele mõned kinnituskäsu korraldusküsimused tööõnnetuste puhul.

Soome esitas konventsiooni eelnõu, milles ära tähendatud kokkuleppe kavad tööõnnetuste eest tasumise kohustuste kohta neis ettevõtetes, mille asukoht ühes riigis, kuid samal ajal tegewus ka teises riigis. Koosolekul jõuti otsusele, et see küsimus tuleks otsustada rahvusvahelisel töökonverentstil. Otsustati elluwiia kiire korras tööõnnetuste puhul Cesti ja Soome wahel tasumise ühklustamise kokkulepe.

Riia- ja omawal, teenijate kooperatiiv „Mit“ loodab majanduslikest raskustest üle saada ja jatkab tegewust.

Merimeeste liidu koosolekul arutati muu hulgas häälekandja ja merimeeste kongressi kokkukutsumise küsimusi.

Triikööbliste 5. kongress kawatsetakse ära pidada 9.—11. mail s. a.

Bošti t.-t.-teenijate kongressi kawatsetakse pidada 28. ja 29. aprillil s. a.

Riigi- ja omawalituste teenijate kongress peetakse 30. aprillil.

Riia- ja omawalituste teenijate keskliidu kongress kawatsetakse pidada 1.—3. maini s. a. Tallinnas, Riiaüli tän. 15.

Riigi- ja omawalituse teenijate Tallinna osakond kawatseb koosolekut pidada 24. apr.

Tallinna äri- ja kontori-, kantselei- ja kooperatiivi teenijate kutseühingu peakoosolek on 24. apr. s. a. Wiru tän. 16, krt. 2.

Tartu äriteenijate ühingu peakoosolekut peeti märtskuul.

Tartu maalikööbliste ametiühijus korraldab liigetele joonistuskursusi.

Rootsi suur töösul,

mis oli ligi aastapäewad kestnud palgawõistluse wiimaseks waatuseks, lõppes hiljuti kokkuleppega, mis mõlemate poolele wastuwõteta-waks peetakse.

Amsterdami ametiühijusliku liidu poolehoid kasvab Prantsusmaal järjekindlalt. Läänud aastal on üldise am.-üh. liiduga ühinenud hulk ühijusi, kes waremalt wastasriimas olid. Ka liigete arv kasvab jõudjasti.

Tööliste ühinemispüüded Jugoslaawias.

Pärast Jugoslaawia kommunistliku partei purunemist areneb jõudjasti ametiühijustes ühinemistung wabade ametiühijuste liiduga ja kasvab poolehoid Amsterdami am.-üh. liidule.

JOB.

Tsheho-Slowakkia ametiühijuslikud liidud ühinemas.

Rahvusvahelise ametiühijusliku liidu sekretääri Undegeesti eestwõttel on mõlemad Tsheho-Slowakkia ametiühijuslikud liidud otsustanud ühineda. Seega liidudeeritakse kommunistide katse sealse ametiühijusliku liikumist killustada.

JOB.

Raheljatunniline tööpäew kaubalaewadel.

Kaubalaewadel 48-tunnilise tööüädala iseseadmise küsimus tõsteti üles juba Washingtoni konverentstil 1919. a. Hiljem on seda küsimust arutatud mitmel puhul ja pidi see 1926. aastal päewakorrade tulema rahvusvahelise töötöimkonna konverentstil. Hiljuti on aga mõnede walituste esitajate pealekäimisel ja ühegi mõnede tööliste esitajate nõusolekul otsustatud see küsimus päewakorrast ära jätta, s. v. edasi liikata määramata ajaks.

JOB.

Jndia ametiühijused

on koondunud pea kõik ühise keskkoha ümber, nii et mõistelew liit ainult weel paberil edasi elab. Üldine Jndia am.-üh. liit asub Bombay.

JOB.

Toiduainete-tööliste rahvusvahelise liidu juhatusse koosolekul otsustati ellu wiia wiimasel rahvusvahelisel ametiühijuste kongressil soovitatud alused rahvusvahelise ametiühijusliku liiduga ühenduse pidamises.

Wene toiduainete-tööliste liidu ülespidamine leiti olewat jarnane, mis toiduainete-tööliste liikumist ei ühenda waid killustab ja

otjustati nõuda, et jäetaks ära kõik, mis liht-
lust halvab. Viimemaksuks määrati 15
Schweitsi fantsiimi aastas iga liikne pealt.

JOB.

Töölise palgalitumine Inglismaal.

Ametiühijate andmete järele on Inglismaal
läesoleva aasta jaanuaris tööpalgad keski-
selt tõusnud 1 shillingi võrra nädalas. Ma-
nemist on olnud eeskätt kaevandustöölise
palkades.

JOB.

Norra ametiühijuslikust liikumisest.

Läbirääkimised töölise ja ettevõtjate esita-
jate vahel tariifilepingute uuendamise kohta,
mille alla kuulub umbes 50—60.000 töölise,
lõppevad kokkuleppega. Palkatõrgeidust said
meestöölised 15 ööri, naistöölised 8—9 ööri
tunnis. See tõrgeidust vastab üldiselt elu-
kalliduse tõusule. Ametiühijuste liigete arv
tõuseb järjekindlalt ja ulatub 1924. a. lõpul
üle 93.000.

Töölise puhkeaeg Tšehho-Slovakkias.

Siljuti vastu võetud seaduse alusel on
igal töölisel õigus saada vähemalt kaks nädal-
at puhkeaega täie palgaga igal juulil. Töö-
lised, kes on töötanud jama eeltootes üle
10 a., saavad 3 nädalat ja need, kes on töötä-
nud üle 15 a. — 4 näd. puhkust.

Amsterdam ja Moskva.

Siljuti sõitis Inglismaale Wenemaa ame-
tiühijusliku liidu saatkond, et ära kasutada
Inglise ametiühijusliku liidu saatkonna poolt
loodud sõbralist meeleolu. Nõupidamistel
Amsterdami ja Moskva am.üh. liitude wah-
korra asjus, ajuti seisutohale, et tuleks mõle-
mad liidud ühendada. Teatavasti pole Am-
sterdami ametiühijuslik liit kunagi olnud ühi-
nemise vastu, kui aga Wene ametiühijused
vastu võtaksid liidu põhialused ja loobusid
omaft killustamistõõst.

Reaktioon Brasiilias.

Brasiilia valitsus, kes viimaste kuude kes-
tes hulga ametiühijusi on sulgunud, näib hak-
kawat organiseerima n. n. „Rahvuslikku töö-
liste nõukogu“ vastutalaaluts ametiühijuslikule
liidule.

JOB.

Töölise puhkeaeg Inglismaal.

Jgaastane palgaga puhkeaeg töölisele
on kindlustatud üle 100 tariifilepingus. Puh-
keag ulatab 3—12 päevani. Selle osaliseks
saavad töölised, kes vähemalt 6—12 kuud liht-
järgi jama eeltootes on töötanud.

Washingtoni kokkulepe Lätis kinnitatud.

Läti parlament kinnitas (ratifitseeris) 31.
märtsil Washingtoni kokkuleppe 8-tunnilise
tööpäeva kohta. Valitsuse ettepanek sisaldas
tingimuse, et kokkulepe hakkab maksma alles
siis, kui see on kinnitatud kõigi Versailles'i
rahulepingus mainitud tööstusriikide poolt.
Sotsialistid nõudsid tingimusteta kinnitamist.
Võeti vastu ettepanek, et kokkulepe hakkab
maksma Lätis, kui see on vastu võetud kol-
me eelmainitud tööstusriigi poolt.

JOB.

Pagaritöölise kolmas rahvusvaheline kongress

Peeti ära Stuttgartis 30. märtsil. Ja võtsid
pea kõigi tegevamate pagaritöölise organi-
satsioonide esitajad. Tähtsamaks küsimuseks
oli pagarite töötöö keelu teostamise võimaluste
selgitamine. Peeti tarvilikuks kõike jõudu
mobiliseerida selleks, et tänavusel töökonve-
rentsil Genfis (maikuu), kus arutusele tuleb
sellekohane kokkulepe, ära hoida selle halvem-
damist töövandjate poolt. Edasi rõhutati, et
pagaritöölise liit peab töötama kõige ligemas
ühenduses nii rahvusvahelise ametiühijusliku
liiduga kui ka sotsialistliku töölisinternatsiona-
liga.

JOB.

Tööpuudus Ameerikas.

Viimase viie aasta kohta 31 Ameerika
osariigis ja Kanaadas ette võetud uurimused
näitavad, et seal läbistatu 10—12 prots. töö-
listest pikemat aega ilma tööta peavad olema.
Sama rufuvalt mõjub alaline kartus tööpuu-
duse eest.

Töölise kontroll Hollandis.

Hollandi kivitöölised on kollektiivlepingus
läbi surunud õiguse ette võtete raamatuid ja
arvepidamist rewideerida ja selleks oma rew-
denti ametisse panna. Arvatakse lähed
forda teistelgi tööaladel jamaast nõudmist läbi
viita.

JOB.

Sotsiaal-atašhed välisesituste juurde

otjustas määrata Mehhiko president Calles.
Waremalt olid jamaased attahsed mõningasje
paika määratud Saksja, Norra ja Rootsi wa-
lituste poolt, kuid viimases ajal olid nende
kohad vabad. Mehhiko valitsuse kavatsuste
järgi oleks nende diplomaatiliste töölise-esita-
jate uilesandeks tutvumeda kohapeal töölise
keskel olevate wooludega ja üldiste tööolude-
ga, Inna sidemeid töölisõbraliste ringfonda-
dega ja töölisorganisatsioonidega ning tutvus-
tada Mehhiko töölisliikumist kõigi teda huvi-

tavate arenemisnähtustega jottjaalalal, ihe-
jõnaga — neil oleksid jamad illesanded, kui
fonjulaatidel tööstuse ja kaubanduse elal.
Loodame, et ka teiste maade töölilistel forda
läheb läbi furunda jarnast esitust.

Stahelkatumilise tööpäewa küsimus Saksas ja Poolas.

Teatavasti olid juht Saksia ja Poola need,
kes tööstuse fordaseadmise ja teiste moadega
mõistlusmõime tõstmise tähe all püüdsid loo-
buda 8-tunnilise tööpäevast ja ajusid läbi-
suruma 9—15-tunnilist tööpäeva. Wiinatjel
ajal hakkab aga neilgi mail 8-tunniline töö-
päev ifka enam ja enam jälle läbi tööma.

Saksia maal laiendatakse 8-tunnilist töö-
päeva tervishoidlikkudel nõuetel ja hädasoht-
likkudel tööaladel ning minnasse teatavates
tööstusharudes kolme vahetuse peale.

Poolas pandi maksma 8-tunniline töö-
päev Ulem-Sileesia tšingi ja tinatööstuses.
Aprillis kawatsetakse jeda laiendada metalli-
tööstuse peale. Ühtlasi on walitus walmis
teistelgi aladel kindlustama 8-tunnilist töö-
päeva, kui jeda teeb Saksiamma.

Tööta töölised Wenemaal.

Wäesolewa aasta algul oli tööbörjedes re-
gistreeritud 658.000 tööta töölilist; neist oli
wabritutöölilisi 30 protj., waimilise töö tegi-
jaid 32 protj., päewatöölilisi 23 protj. ja muud
15 protj. Toetust jaid üldijes forras ainult
22,6 protj. ja peale jelle wäike oja weel ameti-
ühijustelt. Kui arwesse wõtta, et tegelikult
töötute arw wähemalt kaks forda nii suur on,
kui ametlikult näidatud, siis alles jääme ku-
jutuse jaeljelt töötute olukorrast.

Inglise tööliliste wõitlus kaitsetollide wastu.

Inglise töölilised on mitmel juuremal kou-
werentzil ajunud kaitsetollide wastasele jefi-
kohale ja mõdelnud nende wastu. Müüid on
töölilspartei parlamendi riühm ajutanud eri-
komisjoni, kes peab koguma andmeid ja esita-
ma kawa, kuidas oleks wõimalik korraldada
rahwuswahelist kaubandust terves ulatuses il-
ma tollideta. Kawatsetakse korraldada ühijeid
nõupidamisi rahwuswahelise ametiühijusliku
liidu ja jofjalilililiku töölisinternatsionaali eji-
tajatega. Komisjoni waliti Snowden, Hen-
dersen, Wheatley, Johnston, Sidney Webb ja
Tom Shaw.

UNION

*Jalanõud
on nagu valatud
jalga*

Van den Bergh's
Vitello
tuntud peenemaitseline
Hollandi kunstvõi

Van den Bergh's
VITELLO
Kunstvõi
Loomarõõmsus ja hõõr-
Anastaja Eestis
A. Einpaul, Tallinn, Siimoni Ltn
Kõnetr. 22-24

Eestira Eestis,
A. EINPAUL
TALLINN
Siimoni tän. 19
Kõnetr. 22-24

Wäljaandja Üleeestimaalise asuuste ning ettewõtete ametn. ja teenijate ühij. liidu esimees **Artur Puusep.**
Wastutaw toimetaja **Uma Ostradinas.** U. S. „Ühiselu“ trükk, Tallinnas, Piik uul. 42.